

(ישעיה טג) מי זה בא מאדום חמוץ
בגדים מבצרה וגו'
בא ראה מה פתוב. וישב ישראל
בארץ מצרים בארץ גשן ויאחזו
בה ויפרו וירבו מאד. ויאחזו בה
- ירשת עולמים. ויאחזו בה -
שגרי להם ראויה, כמו
שבארונה. [אמר רבי יוסי] ויפרו וירבו
מאד, ודאי, שגרי הצער לא
שרה בהם ועמדו בתפנוקי
העולם, ומשום כך ויפרו וירבו
מאד. ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

פרשת ויחי יעקב

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע
עשרה שנה וגו'. אמר רבי יוסי,
הלב רואה בנבואה, במצרים,
שיהיו בניו בכמה גליות, עד
כאן, ועד ערן של קץ המשיח.
ולא הגיעה לנבואה של ויחי
אלא במצרים, והיא הנבואה
המעלה משתנבאו [שלא התנבאו]
כמותה ולא הגיעה לשום איש
מבני הנביאים, אלא הוא ומשה.
במשה פתוב (שמות לג) כי לא
יראני האדם וחי. ביעקב פתוב
ויחי יעקב. ויחי, נבואה שירדה
מהאספקלריה [מארה] המאירה.
רצה לומר, [הפך החוה היה בעיניו]
נבואת הגלות שתקרה לבניו
בארץ פנעו ובכל ארץ התושב
בה, מארץ מצרים הנה שבור
לבו, שפתוב פי יש שבר
במצרים.

ועל פן הגיע ויחי יעקב במצרים,
ולא הנה שמח, פי בארץ ההיא

בא מאדום חמוץ בגדים מבצרה וגו'.
תא חזי, מה כתיב, וישב ישראל בארץ
מצרים בארץ גושן ויאחזו בה ויפרו
וירבו מאד. ויאחזו בה, אחסנת עלמין.
ויאחזו בה, דהא להון אתחזי, כמה
דאוקמוה. (ד"א ל"ג אמר רבי יוסי) ויפרו וירבו מאד,
ודאי, דהא צערא לא שראת בהו, וקיימי
בתפנוקי עלמא, ובגין כך ויפרו וירבו מאד.
ברוך ה' לעולם אמן ואמן:

פרשת ויחי

(אמרו המניחים מתוך הלשון ניכר שאינו מספר הוזהר (עד ויחי יעקב. רבי
חייא פתח וכו' בדה רמ"ו ע"א) (והאור ניכר מתוך החושך. ולדעתנו כי
הוא ממדרש הנעלם ובלשון הקודש היה. והמתחכמים להתחלל שנו שפת
אמת והפסידו כונת והבנת המאמר כי לא ידעו ולא הבינו לעשות הלשון
על מתכונתו והנה יהיה בעיני כל מעיין בדברי הספר החתום וכבר היינו
משמיטין אותו כי בהעקקה שבא מצפת תוב"ב לא מצאנו אותו. אלא מפני
הרואים שלא יתפארו עלינו לאמר כי מלאכתנו חסרה הדפסנו אותו כאשר
הוא ואין כח בדינו לתקן את אשר עתה)

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה
וגו'. אמר רבי יוסי, לבא חמא בנבואה,
במצרים, דיהון בנוהי בכמה גלוון, עד הכא
ועד עדנא דקץ משיחא. ולא מטא לנבואה
דויחי אלא במצרים. והיא נבואתא
מעלייתא, מדאתנבאו (ד"א לא אתנבאו) דכחותה,
ולא מטא להו שום איניש מן בני נביאה,
אלא הוא ומשה. במשה כתיב, (שמות לג) כי לא
יראני האדם וחי. ביעקב פתיב, ויחי יעקב.
ויחי, נבואתה דנחתא מאספקלריאה (מאירתא)
דנהרא.

בעי למימר (הפך החוה היה בעיניה) נבואן דגלותא דערען לבנוהי בארעא
דכנען ובכל ארעא דאתותב בה. מארעא דמצרים הנה תביר לפיה.
דכתיב, (בראשית מב) פי יש שבר במצרים.

ועל דא מטא, ויחי יעקב במצרים, ולא הנה חדי. פי בארעא (דף ריב ע"א)
ההיא ספינקן דעמין, ספרין דכורסי יקרא. ולא מטא להון שום

קשרם של העמים, ספירים של כסא הכבוד, ולא הגיע להם שום איש, לא מהעליונים ולא מן התחתונים, אלא ח"י, וסוד זה - פי לא יראני האדם וחי. פמה הוא סוד עליון בפסוק הזה, ואנו החברים תמהים עליהם, על ויחי שמזכיר עמו יעקב, הנה לו לומר לפניו ישראל. ישראל מניין? שפתיב (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית וגו'. (שמות ד) בני בכרי ישראל. רבי אלעזר בנו של רבי שמעון אמר, וכי לא אמר הכתוב (בראשית כח) וימכר את בכרתו ליעקב?

אמר רבי שמעון אביו, בזמן שהיו ישראל אמתים וצדיקים ועושים זכיות ולא היו פוחדים ישראל, אלא יעקב לבדו. משום הטובות שעשו הנה לעשות להם טובות רבות זה בזה.

משחטאו והגלו על חטאייהם ועל מעשייהם הרעים, לא היו סובלים אותו שלא ישארו בעולם באמת על חטאייהם, ועל זה באה מדת הרחמים והדין לחוד, ישראל, ונתנה אותם בארץ גלותם. יפה שאלת, בני, אבל איש המסתכל ויודע אותו, יעקב המחבר עם ויחי הוא קדש, ועל סוד זה אומרים, יעקב בחר אותו להיות ספיר בכסא הכבוד. רבי שמעון פתח ואמר, (ישעיה נז) ואת דפא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדפאים. לב נדפאים - זה יעקב, כמו שנאמר, תחת מהדרגה ירדה עליו נבואות וברכות במצרים. שנינו, אמר רבי אבא, הלב רואה, שהיה יעקב במצרים אין נבואתו מעלה. [שהארץ שנואה]. ארץ גדולה.

בא ראה, לא זכה לברך את אחד מבניו ולא היתה בידו רוח לברך אלא במצרים, כשברך אותם כל

איניש, לא מן עלאה ולא מן תתאה, אלא ח"י. ורזא דא, פי לא יראני האדם וחי. פמה הוא רזא עלאה בדא קרא, ואנן חברייא תמיהין עלייהו, על ויחי דדכיר עמיה יעקב. הנה ליה למימר קמי ישראל. ישראל מניין, דכתיב, (ירמיה ב) קדש ישראל לה' ראשית וגו'. (שמות ד) בני בכורי ישראל. רבי אלעזר בריה דרבי שמעון אמר, וכי לא אמר קרא, (בראשית כח) וימכר את בכרתו ליעקב.

אמר רבי שמעון אבוה, בעידנא דהווי ישראל קשיטין וזפאין ועבדין זכו, ולא הווי רתיתין ישראל, אלא יעקב לחודיה. בדין טבאן דעבדין, הנה למעפד להו טבאן סגיאין דא בדא.

מרחבו, ואתגליאו על חוביהון, ועל עובדיהון בישין, לא הווי סבלין יתיה, דלא יהוין לעלמא, בקושטא על חוביהון. ועל דא אתי מכילתא דרחמי ודינא לחוד, ישראל, ויהבית יתהון בארעא גלותהון. יאות בעי ברי, אבל איניש מסתפל וינדע יתיה, יעקב דמתלף עם ויחי, קדש. ועל דנא רזא אמרין, יעקב בחר יתיה ספירא בכורסי יקרא.

רבי שמעון פתח ואמר, (ישעיה נז) ואת דפא ושפל רוח להחיות רוח שפלים ולהחיות לב נדפאים. לב נדפאים, דא יעקב. פמה דאת אמר, תחות מן דרגא נחיתת עלוהי נביאין ברכאן במצרים. תנא אמר רבי אבא, לבא חמא, דייעקב דהוה במצרים לית נבואתיה מעליותא. (ס"א דארעא שניאה) ארעא סגיא.

תא חזי, לא זכי לברך לחד מפנוהי, ולא הוה בידיה רוחא לברך אלא במצרים,